

A helyi demokrácia helyzete Székesfehérváron

Helyi Demokrácia Audit

5. jelentés

Készült az állampolgári részvétel hete 2008 program keretében

2008. szeptember 30.

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
H-8000 Székesfehérvár, Tobak u 17.
Tel: (22) 502-276, Fax: (22) 379-622
projekt@echosurvey.hu, www.echosurvey.hu

Jelen beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Innovációs Műhellyel.

A tanulmány kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet

8000 Székesfehérvár, Tobak u. 17.

Tel: +36 (22) 502-276

Fax: +36 (22) 379-622

www.echosurvey.hu

info@echosurvey.hu

Háttér

Az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet az Echo Network HDA („Helyi Demokrácia Audit”) programjának keretén belül rendszeres társadalomtudományi kutatással vizsgálja a székesfehérvári helyi demokrácia helyzetét. A helyi demokratikus deficit alakulásán túl vizsgáljuk a lakosok önkormányzattal, az önkormányzati munkával, döntésekkel való elégedettségét is. Jelen kutatásunk a 2008. szeptember 22-28. között megrendezésre kerülő Állampolgári Részvétel Hete program keretén belül készült.

Módszertan

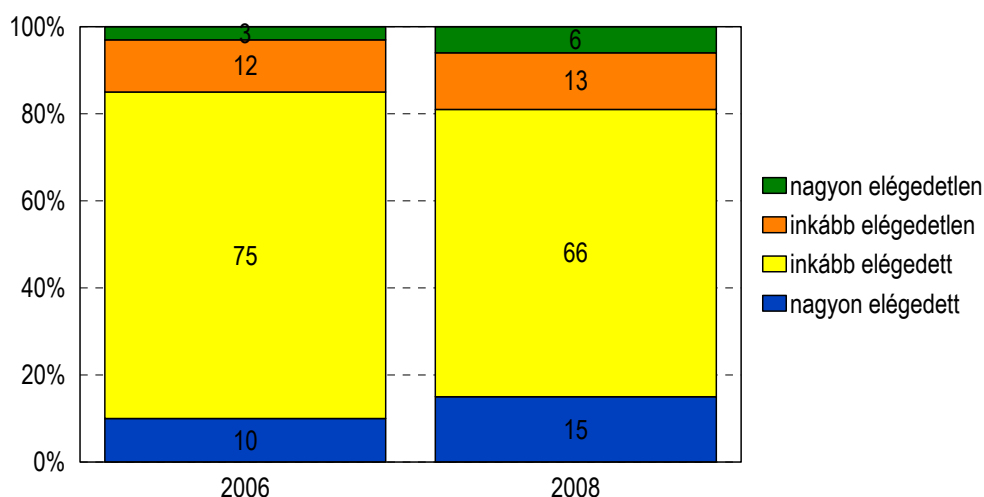
A kutatóintézetünk kérdezőbiztosai 300 véletlenszerűen kiválasztott székesfehérvári 18 éven felüli lakossal készítettek telefonos interjút standard kérdőívek segítségével. A mintavételből eredő kisebb eléréseket ún. többszemponú matematikai súlyozással korrigáltuk, így a minta pontosan reprezentálja Székesfehérvár város teljes felnőtt, vezetékes telefontal rendelkező lakosságát. A kutatási beszámolóban közölt adatok hibahatára az egyes kérdésekre válaszolók számától függően +/- 3-5 százalék. Ez azt jelenti, hogy az általunk mért eredmények legfeljebb ennyivel térnek el attól az eredménytől, amit akkor kapnánk, ha minden fehérvári vezetékes telefontal rendelkező felnőtt lakost megkérdeznénk. A kérdőívek felvételére 2008. szeptember 22-28. között került sor.

Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat, minősítsenek problémákat, intézményeket négy illetve ötfokú skálán. Ezen kérdések egy részének esetében a kapott értékeket egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százás értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, elutasítást stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, támogatottságot stb.) jelez. Más esetekben a kapott válaszokat -100 és +100 közötti ún. mérleg-indexre számoltuk át, ahol értelemszerűen a negatív értékek fejezik ki a kritikusabb, a pozitív értékek a pozitívabb véleményeket.

A helyi demokrácia helyzete

A városi közhangulat egyik fokmérője, hogy mennyire elégedettek a lakosok azzal, ahogy Székesfehérváron „mennek a dolgok”. Ezzel kapcsolatban a HDA 2006-os adatfelvétele nagyfokú elégedettséget mért, a válaszolók 10 százaléka nagyon, további 75 százaléka inkább elégedett volt akkor, kritikus véleményt 15 százalék fogalmazott meg. 2008-ban a fehérváriak 15 százaléka nagyon, 66 százaléka pedig inkább elégedett azzal, ahogy a városban mennek a dolgok, s 19 százaléuk inkább elégedetlen vele. Mérleg-indexen kifejezve az +39 pont volt 2006-ban pedig +35 pont, ami elsősorban a vélemények polarizálódását tükrözi. Jellemző, változás, hogy 2006 óta a férfiak és a fiatalok elégedettsége nőtt, a nők és a középkorú, illetve idősödő lakosoké pedig csökkent.

Mennyire elégedett azzal, ahogy Székesfehérváron mennek a dolgok?

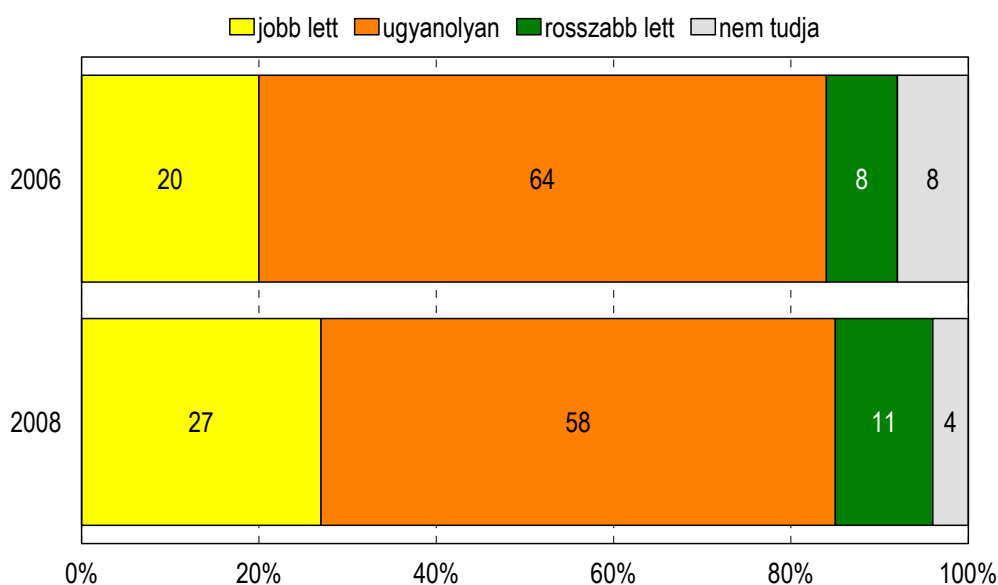

Az elégedettség alakulása az egyes társadalmi csoportokban (mérleg-indexen)

	2006.június	2008. szeptember
Férfiak	+ 34	+42
Nők	+ 42	+30
30 év alattiak	+ 29	+50
30-44 évesek	+ 44	+37
45-59 évesek	+ 33	+18
60 év felettek	+ 50	+40
Átlag	+ 39	+34

A város tekintetében, ha összehasonlítjuk a helyzetet az előző évekkkel a lakosok döntő többsége, 58 százaléka nem lát érdemi változást, szerintük ugyanúgy mennek a dolgok. Azok, akik szerint idén jobban mennek a város ügyei, a minta 27 százalékát teszik ki, míg az ellenkező póluson egytizedük található. 2006-hoz képest e kérdésben kis mértékű pozitív elmozdulás tapasztalható. A nők, az alacsonyabb iskolai végzettségűek és az idősebbek az átlagnál kritikusabb véleményt fogalmaztak meg e kérdésben.

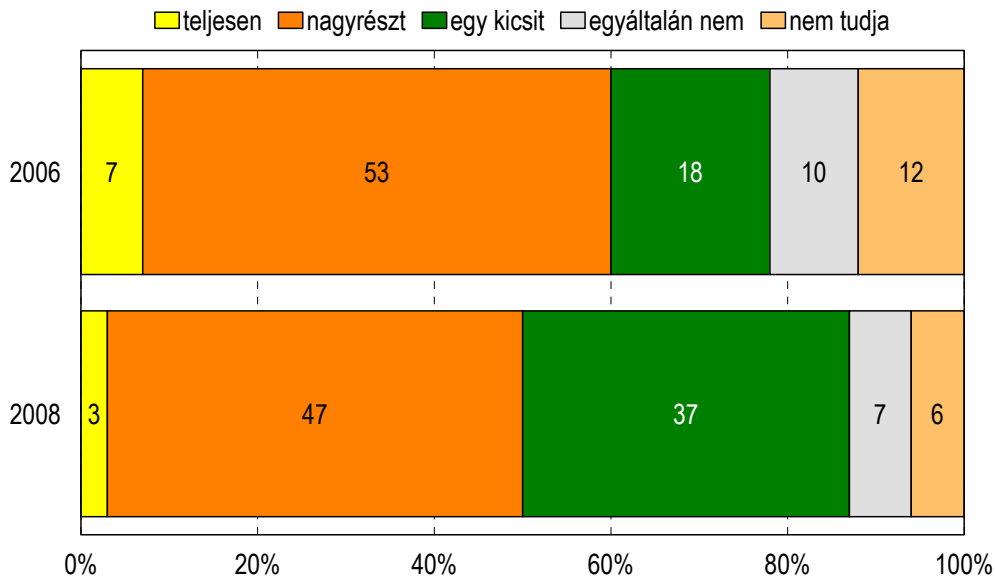
Ha összehasonítja a helyzetet itt a városban a tavalyi évvel...

Arról, hogy az önkormányzat mennyire ismeri, hogy mit szeretnének a fehérváron élő emberek 2006-ban megoszlottak a vélemények, 7 százalékuk szerint teljesen, további 53 százalékuk szerint inkább ismerik az önkormányzatnál, hogy mit szeretnének az itt élők, ellenben negatív véleményt formált 28 százalékuk, s minden tizedik lakos bizonytalan volt. A mérleg-index értéke +15 pont volt. Idén a bizonytalanok aránya a felére csökkent, s ugyanakkor felére csökkent azok aránya is, akik szerint önkormányzatnál teljesen ismerik, hogy mit szeretnének az itt élő emberek. Az 53 százalékos inkább pozitív vélemény is 47 százalékra csökkent, miközben azok aránya aki szerint csak kicsit vagy egyáltalán nem ismerik az emberek szándékait, véleményét 44 százalékra nőtt. Mindez mérleg indexen +2 pontot jelent.

A 30 év alattiak ennél is rosszabb véleménnyel vannak, -6 pont, míg az idősek sokkal elégedettebbek (+14 pont).

Mennyire ismerik az önkormányzatnál, hogy mit szeretnének az itt élő emberek?

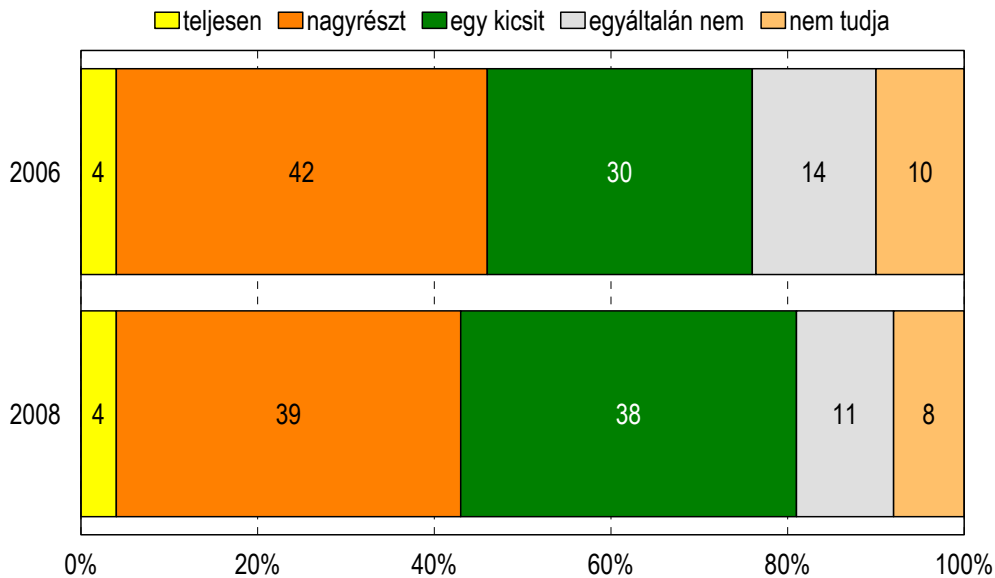

Problémaismerti index alakulása az egyes társadalmi csoportokban (mérleg-indexen)

	2006.június	2008. szeptember
Férfiak	+ 14	+3
Nők	+ 16	-1
30 év alattiak	+ 10	-6
30-44 évesek	+ 18	-1
45-59 évesek	+ 2	+2
60 év felettek	+ 34	+14
Átlag	+ 15	+2

Ezek után nem meglepő, hogy arra a kérdésre, hogy mennyire veszik figyelembe az önkormányzati döntésekben az itt élő emberek igényeit szintén inkább negatív ítélet született, mindössze 4 százalék mondta, hogy teljesen és további 39 százalék válaszolt inkább igennel, míg a többség úgy érzi, hogy csak kis mértékben vagy egyáltalán nem veszik figyelembe az önkormányzati döntésekben az emberek igényeit. A 2006-ban mért -4 pont, idén -8 pontra csökkent.

Mennyire veszik figyelembe az önkormányzati döntésekben az emberek igényeit ?

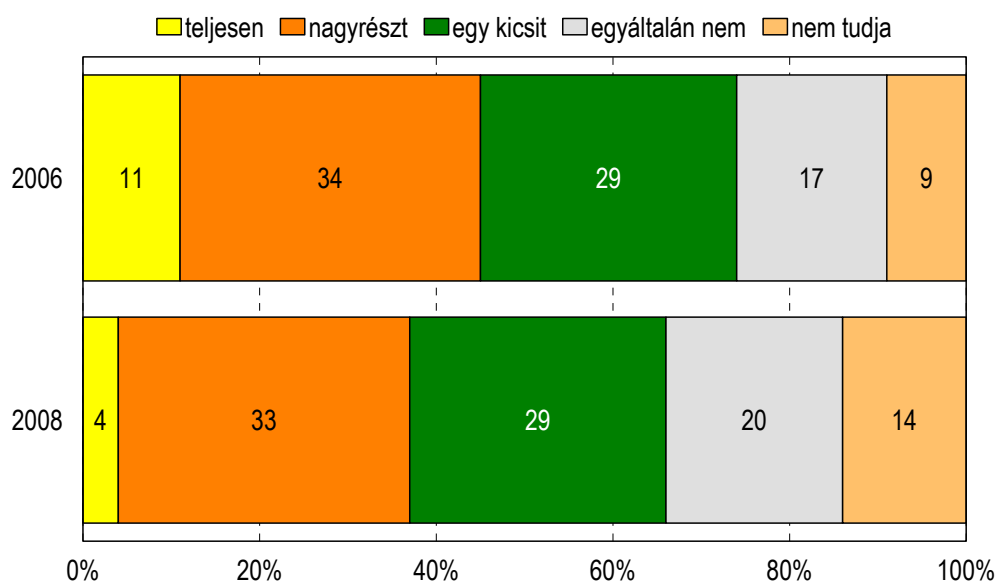

Figyelembevételi index alakulása az egyes társadalmi csoportokban (mérleg-indexen)

	2006.június	2008. szeptember
Férfiak	-6	+1
Nők	-3	-14
30 év alattiak	-19	+10
30-44 évesek	-3	-23
45-59 évesek	-5	-14
60 év felettiak	+ 13	-2
Átlag	-4	-8

Hasonló a helyzet a lakosság körében az önkormányzati döntések átláthatóságával kapcsolatban. Míg 2006-ban 45 százalékuk szerint teljesen vagy nagyrészt nyomon követhető, a lakosok számára átlátható volt a döntéshozatal folyamata, addig idén már csak 37 százalékuk nyilatkozott így, s 29 százalékuk úgy foglalt állást, hogy kis mértékben, 20 százalékuk szerint pedig egyáltalán nem látható át az, hogy hogyan születnek a döntések az önkormányzatnál. Az is informatív, hogy a bizonytalanok aránya is nőtt 6 százalékponttal. Az átláthatóság index értéke 2006-ban is negatív volt, -3 pont, de idén ennél is rosszabb, -16 pontos eredmény született.

Mennyire tartja átláthatónak azt, ahogy az önkormányzatnál a döntések születnek?

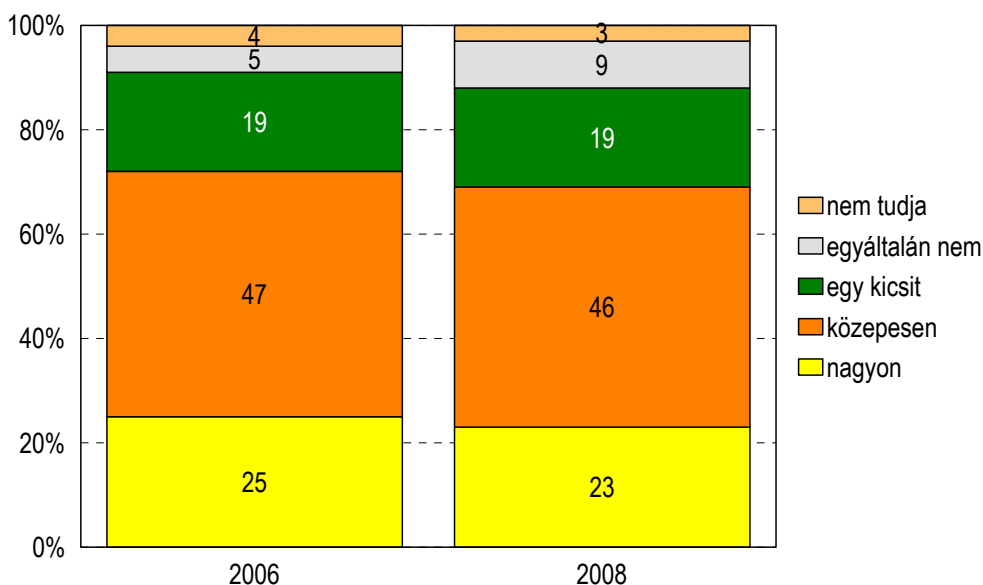

Transzparencia index alakulása az egyes társadalmi csoportokban (mérleg-indexen)

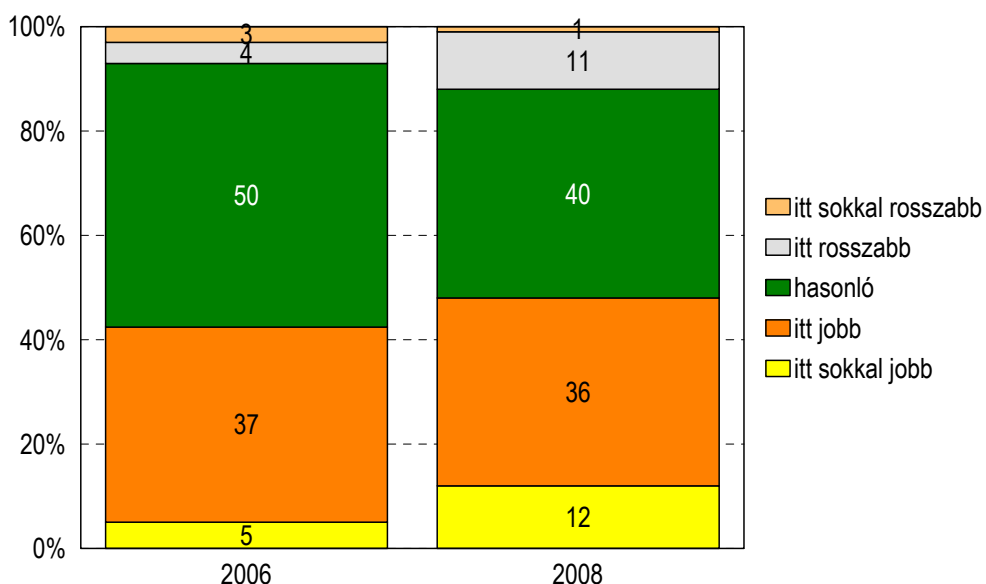
	2006.június	2008. szeptember
Férfiak	-5	-11
Nők	-3	-21
30 év alattiak	-10	-5
30-44 évesek	-9	-21
45-59 évesek	-1	-24
60 év felettek	+ 6	-13
Átlag	-3	-16

A lakosok többsége érdeklődést mutat a székesfehérvári demokrácia iránt. 2006-ban 25 százalékukat nagyon, 47 százalékukat közepes mértékben foglalkoztatta a helyi demokrácia kérdésköre, helyzete, s ez 2008-ban sincs másként, 23 és 46 százalék a vonatkozó adat. Ugyanakkor azok aránya, akiket egyáltalán nem foglalkoztat ez a kérdés, közel megduplázódott, 5-ről 9 százalékra nőtt.

Mennyire foglalkoztatja Önt a helyi demokrácia helyzete Székesfehérváron?

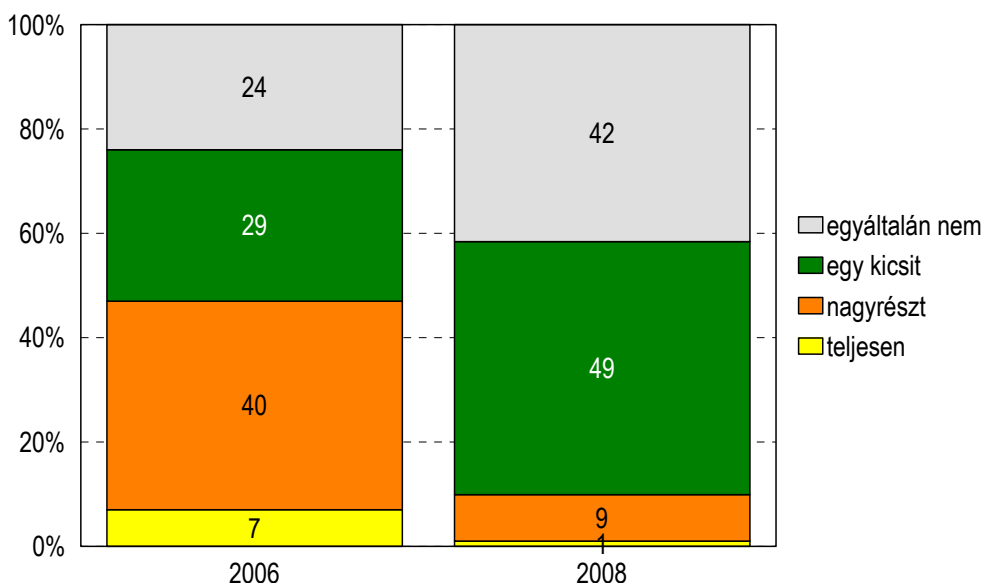
Hogyan ítéli meg a helyi demokrácia helyzetét Székesfehérváron más településekhez képest?

A helyi demokrácia helyzete más településekhez képest a megkérdezettek közel fele szerint jobb Székesfehérváron, a pozitívan nyilatkozók aránya 5 százalékponttal nőtt két év alatt, ugyanakkor azok aránya is nőtt 5 százalékponttal, akik szerint rosszabb, vagyis differenciáltabb lett a véleménystruktúra.

A demokratikus társadalmi működés egyik fontos eleme, hogy a lakosok beleszólhassanak abba, ahogy a városban mennek a dolgok. A lakosok 42 százaléka úgy érzi egyáltalán nem, 49 százaléka pedig csak kis mértékben tud beleszólni abba, ahogy városban zajlanak az ügyek, s mindössze minden tizedik választópolgár érzi úgy, hogy nagyrészt van beleszólása a dolgokba. E tekintetben negatív tendencia tapasztalható, mert 2006-ban még a polgárok fele formált pozitív véleményt. Az ebből képzett participációs index értéke -11 pontról -62 pontig csökkent.

Hogy érzi, mennyire tud Ön beleszólni abba, ahogy a városban mennek a dolgok?

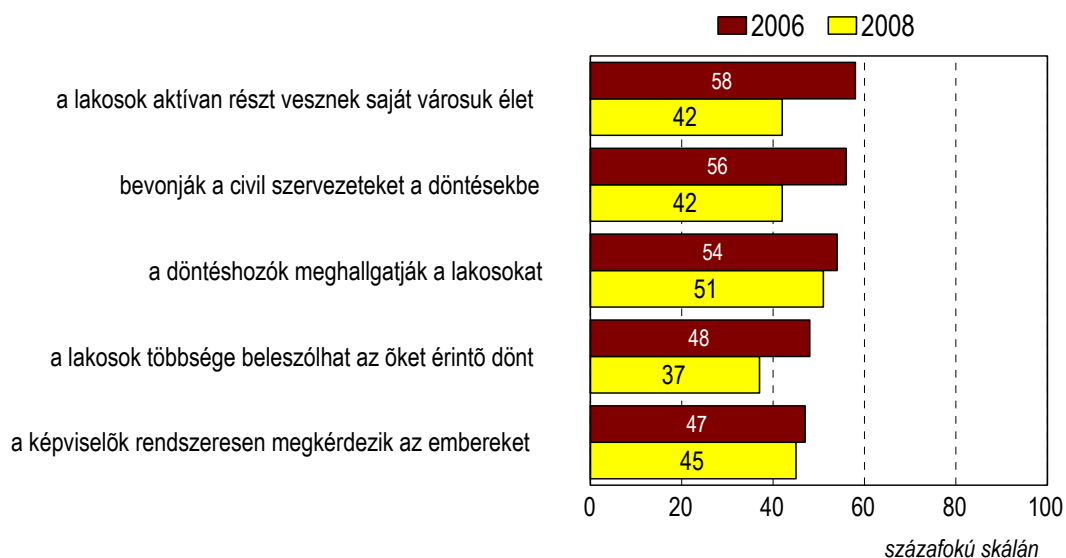

Vélt participációs index alakulása az egyes társadalmi csoportokban (mérleg-indexen)

	2006.június	2008. szeptember
Férfiak	-11	-55
Nők	-11	-68
30 év alattiak	-20	-60
30-44 évesek	-10	-68
45-59 évesek	-11	-60
60 év felettek	+ 4	-58
Átlag	-11	-62

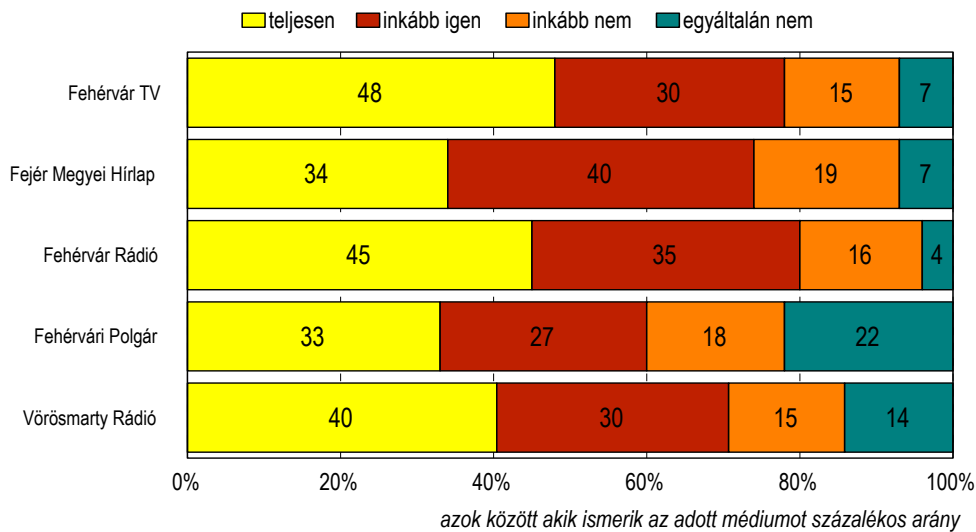
A helyi demokrácia működésének mérésére összeállítottunk egy kérdéssort, melyben a megkérdezettek különböző állításokat kell rangsorolniuk százfokú skálán. Az ilyen skálákon a 40-60 pont közötti tartomány a bizonytalan sáv, az ábrán jól látszik, minden állítás ide sorolódott be. A válaszokból látszik, hogy szinten minden dimenzióban romlott a lakossági megítélés. Szembetűnő, hogy míg a civil szervezetek városi döntésekbe való bevonására százfokú skálán 56 pontot adtak a lakosok, addig idén már csak 42 pontot, s hasonlóan sokat romlott annak megítélése, hogy a lakosok aktívan részt vesznek-e saját városuk életében. Az önkormányzat képviselők és a lakosság kapcsolatában nem érzékelnek változást a lakosok, s jellemzően úgy gondolják a lakosok nem szólhatnak bele az őket érintő döntésekbe.

Ön szerint mennyire jellemző Székesfehérváron, hogy...

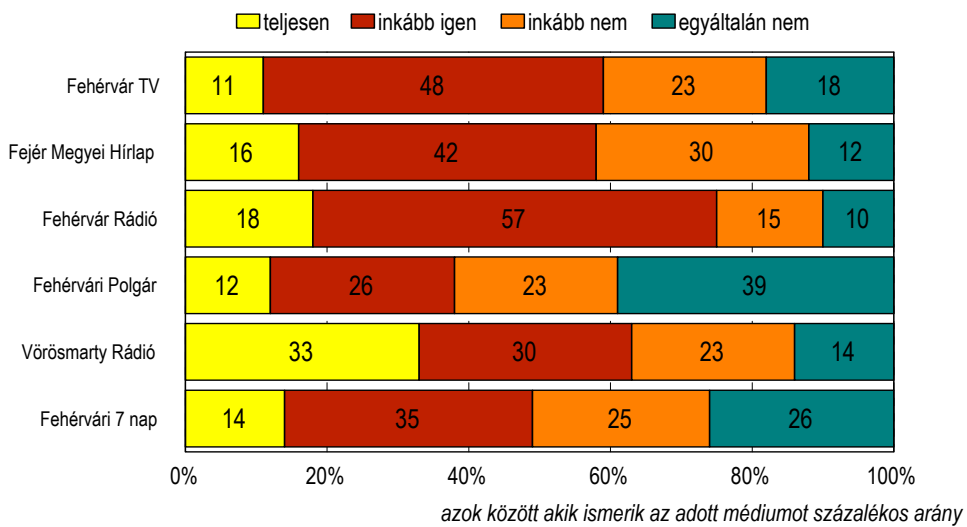

A helyi demokrácia kiemelt összetevője, helyi média függetlenségének kérdése. Ezzel kapcsolatban el kell mondani, hogy 2006-ban a lakosok többsége a helyi médiatermékeket inkább függetlennek tartotta az önkormányzattól és a város vezetésétől, azok közül is elsősorban a Fehérvár Televíziót és a Fehérvár Rádiót (78-80 százalék) kell kiemelni, s jellemzően egyedül a Fehérvári Polgárnál vélték többen úgy, hogy szerkesztése nem független a város vezetésétől (40 százalék). 2008-ban a két rádiót kivéve minden vizsgált médiatermék esetében erősebb önkormányzati, városvezetői befolyást vélnek a lakosok, mint 2006-ban. Különösen sokat, 22 százalékpontot romlott a lakosok szerint a Fehérvári Polgár függetlensége, de a Fehérvár TV és a Fejér Megyei Hírlap tekintetében is 16-19 százalékponttal romlott a lakosok véleménye. Összességében a helyi média vélt függetlensége 2006-ban mérleg indexen +39 pont volt, 2008-ban viszont már csak -1 pont ami igen jelentős negatív változás.

Ön szerint a helyi sajtó mennyire független a város vezetésétől? (2006)

Ön szerint a helyi sajtó mennyire független a város vezetésétől? (2008)

A helyi sajtó vélt függetlensége (mérleg-indexen)

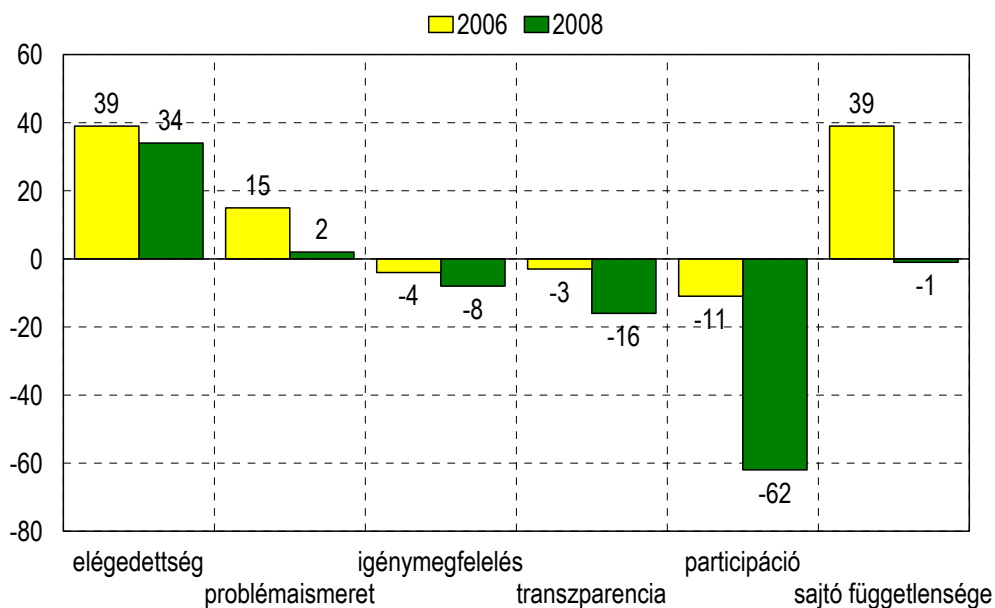
	2006.június	2008. szeptember
Fehérvár TV	+48	+6
Fejér Megyei Hírlap	+37	+10
Fehérvár Rádió	+50	+29
Fehérvári Polgár	+16	-26
Fehérvári 7 nap	-	-7
Vörösmarty Rádió	+ 34	+22
Átlag	+39	-1

A Helyi Demokrácia Audit 2008 szeptemberi adatfelvétele a helyi demokrácia hat dimenzióját vizsgálta a lakossági véleményalkotás alapján. Ennek megfelelően hat indexet alkotunk:

1. lakossági elégedettség index
2. döntéshozói problémaismeret index
3. igénymegfelelés index (reszponzivitás)
4. átláthatóság index (transzparencia)
5. beleszólás, részvétel indexe (participáció)
6. helyi sajtó függetlensége

Összefoglalva a kutatás eredményeit megállapítható, hogy 2006-hoz képest érezhetően csökkent a döntéshozói problémaismeret indexe, a döntéshozatal átláthatósága, a beleszólás lehetősége és a helyi sajtó függetlensége, míg nem változott a viszonylag magas lakossági elégedettség és az átlagos igénymegfelelés indexe.

Helyi demokrácia indexek alakulása Székesfehérváron

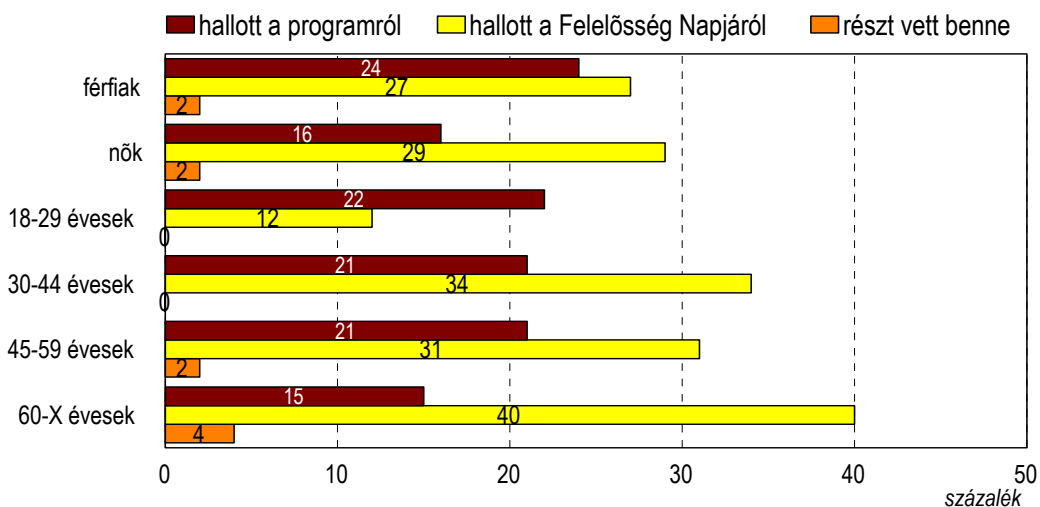
-100 és +100 közötti mérleg index pontszám

Felelősen Fehérvárért 2008

Felelősen Fehérvárért elnevezéssel Székesfehérvár Önkormányzata elindított egy felelősségi programot, amely új alapokra helyezheti a kapcsolatot a fehérváriakkal, az itt dolgozó vállalatokkal, munkatársaikkal, a városban bejegyzett aktív, tenni akaró, a közösség érdekeit szolgáló civil szervezetekkel, az önkormányzati és egyéb fenntartású nevelési, oktatási intézményekkel és a környező települések vezetőivel. Erről a programról minden ötödik Fehérvári lakosok hallott már valamit saját bevallása alapján.

Idén ősszel, szeptember 20. volt Székesfehérvár Felelősség Napja. Egy nap, amikor szervezeten mindenki saját belátása, saját anyagi lehetőségei, fizikai állapota, segítő szándéka szerint jót cselekedhet a városrészért, az ott élő emberekért. Erről a rendezvényről a lakosok 28 százaléka értesült, ám a lakossági részvétel ennél alacsonyabb volt, a megszólított lakosok mindössze 2 százaléka nyilatkozott úgy, hogy részt vett az akcióban, elsősorban a 60 éven felüliek.

Felelősen Fehérvárért közös felelősségvállalási programról és a Felelősség Napjáról értesültek aránya

A kutatás során megkérdeztük arról is a lakosokat, hogy milyen konkrét városi kérdésekről vagy problémákról kellene társadalmi vitákat szervezni Fehérváron, miről kellene az emberek véleményét kikérni. A legtöbb válaszoló az utak, útszakaszok felújításáról, a közbiztonság kérdésköréről valamint a közlekedés szervezéséről szervezne lakossági vitákat.

Miről kellene társadalmi vitákat szervezni Fehérváron?	
10 vagy több említés	útszakaszok, útfelújítások, közbiztonság, közlekedés, autóbuszjáratok, egészségügy, környezetvédelem, tisztaság
5-10 említés	munkahely teremtés, távfűtés, árrendezés, korszerűsítés, város fejlődése, közvetlen környezetet érintő minden probléma, belváros, városfejlesztés, iskolák helyzete, közvilágítás, játszótérek, környezet minősége (szennyvíz), parkosítás, turizmus, élménypark, műemlékvédelem
5-nél kevesebb említés	rezi költség emelkedése, kerékpárút, kulturális programok, bölcsődék óvodák bővítése, cigányokkal kapcsolatos problémák, életminőség javítása, közszolgáltatások, Romkert, vidámpark, új bevásárlóközpont, civil szervezetek támogatása, lakásigénylések eldöntése, szociális bérlakások, oktatás, művelődés, tömegkultúra, parkolási helyzet, szociális támogatások újragondolása, bármit felújítanak legyen gondozója, karbantartás, építkezések, ésszerűség - összhangba hozott programok, fiatalok lakásproblémái, források hatékonyabb felhasználása, iparűzési adó, városi költségvetés, közösségi élet feltételeinek javítása, lakásszövetkezeti dolgok, lakossági érdekképviselő, panelprogram, piac helyzete, postaládák helyzete, reptér, szárazréti körforgalom, szélesebb körű tájékoztatást adni, utcanévtáblák, vállalkozók támogatása

A kérdőív utolsó kérdése lehetőséget adott a válaszolóknak, hogy szabadon üzenjenek a város vezetőinek. Ezen üzeneteket változtatás nélkül adjuk közre.

Ha üzenne a város vezetőinek, mit üzenne nekik?
<p>csak így tovább! (26 említés)</p> <p>a lakosok igényeit jobban vegyék figyelembe (16 említés)</p> <p>kérjék ki a lakosok véleményét (9 említés)</p> <p>sikert, további jó munkát! (6 említés)</p> <p>amit mondanak, tartsák is be (6 említés)</p> <p>több növényt, parkot szeretnénk (5 említés)</p> <p>tegyenek meg mindent értünk (5 említés)</p> <p>jobban odafigyelni mások igényére (4 említés)</p> <p>kicsit jobban dolgozzanak (4 említés)</p> <p>az utca biztonságára, a bűnözés megfékezésére sokkal jobban oda kellene figyelni (3 említés)</p> <p>több lakossági fórum (2 említés)</p> <p>tartson ki és Isten áldja a munkáját! (2 említés)</p> <p>többet foglalkozzanak a kis emberekkel (2 említés)</p> <p>cigánykérdést rendezzék végre (2 említés)</p> <p>nem csak ígéretet, de be is tartani. Mártírok útja, bolt Budai-Öreghegy (2 említés)</p> <p>többet foglalkozzanak a nyugdíjasokkal (2 említés)</p> <p>intézmények fejlesztése, felszerelés bővítése (2 említés)</p> <p>jobb életet Székesfehérváron (2 említés)</p> <p>nyitott nap civileknek, beszámoló az elköltött pénzekről, elvégzett munkáról</p> <p>szeressék a várost igazán</p> <p>ami van, az egy oknak a következménye, Istenhez kellene fordulni</p> <p>ha nagy beruházás épül, kérdezzék meg az embereket</p> <p>összetartás kellene</p> <p>figyeljenek a fiatalok munkalehetőségeire</p> <p>kicsit nézzenek körül, hogy az emberek mennyi pénzért hány órában dolgoznak</p> <p>ne jelöltessék magukat legközelebb, szaktudásból álljon a vezetés</p> <p>jöjjenek el álruhában, mint Mátyás király és tegyenek igazságot</p> <p>gazdálkodjanak okosabban, építési engedélyek, kivitelezések ellenőrzése</p> <p>elegem van az egész politikai dologból, van-e kiút</p>

mind megbízhatóbb munkahelyek, szociális biztonsággal egyeztetve
multikkal szemben az emberek képviselője
az időseket ne csak a szavazatok megvásárlására használják
többet kellene az emberek között lenni
kevesebb szöveg, több cselekedet
segítsék a kisnyugdíjasokat
megértést az emberek felé
több zebrát, gyalogátkelőhelyet a városban
ne politikai alkuk döntsék el az ügyeket
jobban odafigyelni a hőszigetelésre
csinálják meg az útszélesítést a Stomfai utcában
fűtés, víz árkompenzációra figyeljenek
ne csak szóban legyenek gazdák – legyenek felelősök
az egészségügyben dolgozók megbecsülése
a befolyt összegből az életkörülményeket kellene javítani nem a sportot támogatni
szüntessék meg a sok reklámot – kárba veszett fák
bújtató státuszok
jobban foglalkozhatnának az emberekkel a közös képviselők
sokkal jobban figyeljenek az oktatásra
graffitik letisztítása
jobb munkahelyi körülmények
közlekedjenek ők is reggel egy körforgalomban és látják milyen rossz
csókoltatom őket!!!
nem tudja elhinni, hogy melyik oldalnak higgyen
hajléktalanok segítése
próbáljanak együtt dolgozni
iskolákkal jobban kellene foglalkozni, spórolni a városházán
igazságosak legyenek
nyíltabban dolgozzanak
figyeljenek a fontossági sorrendre
nagyon sok ásitó ember van a közgyűlésen, ha kapott posztot, ne ásitozzon!